

Opgave 10: Elevoplæg om den spedalske konge – Balduin d. 4. af Jerusalem

1. Læs om den spedalske konge i afsnittet her nedenfor + i afsnit 88: "Saladin kommer til magten" + afsnit 89: "Slaget ved Hattin" i bogen "Korstogene – islams ekspansion og kristen modoffensiv" af Michael Pihl og Jesper Rosenløv og i dette link:

https://en.wikipedia.org/wiki/Baldwin_IV_of_Jerusalem

Læs dernæst introduktionen nedenfor og de forskellige vurderinger af den spedalske konge og hans regeringstid nedenfor (Steven Runciman og Bernard Hamilton).

- Lav et kort elevoplæg om kong Balduin d. 4. af Jerusalem
  - Hvem var han og hvilke personlige og politiske udfordringer havde han?
  - Hvordan vurderede Steven Runciman kongeriget Jerusalems situation på den spedalske konges tid?
  - Hvordan vurderer Bernard Hamilton den spedalske konge og kongeriget Jerusalems situation på Balduin d. 4. s tid?
  - Tag selv stilling til om den spedalske konge var en svag eller en stærk leder af kongeriget Jerusalem?
  - Læs kilderne under tekst 193 og vurdér om Saladins langsigtede planer gjorde det muligt for f.eks. Raymond af Tripoli eller andre i korsfarerstaterne at opnå forståelse og fredelig sameksistens med ham:
<http://centerforhistorieformidling.dk/korstogene-islam-kristendom/tekst192.html>
2. Læs kilderne om den spedalske konges regeringstid [tekst 195] og gør rede for:
    - Hvem var William af Tyrus og hvilket forhold havde han til den spedalske konge?
    - Hvordan beskriver William af Tyrus Balduin d. 4. som dreng?
    - Hvad skriver William af Tyrus om forholdet mellem kong Balduin d. 4. og grev Raymond af Tripoli? Hvad mener William om det komplot mod den spedalske konge, som nogle påstod at Raymond af Tripoli var en del af?
    - Hvordan skildrer William af Tyrus baggrunden for Guy de Lusignans første periode som regent for Balduin d. 4. og hvordan vurderer han de Lusignans evner til at løfte opgaven?
    - Hvordan skildrer William den voksende spænding mellem Guy de Lusignan og kong Balduin d. 4? Hvad var baggrunden for at Balduin d. 4. igen overlod regeringsmagten til Raymond af Tripoli? Hvilke andre forslag blev overvejet, udover at overlade regeringsmagten til Raymond af Tripoli?
    - Hvem holder William af Tyrus med – Guy de Lusignan eller Raymond af Tripoli?
    - Kan det forhold at Raymond af Tripoli senere udnævnte William af Tyrus til vigtige politiske poster inden for kirken have påvirket William af Tyrus fremstilling?

3. Den spedalske konge i populærkulturen

- Hvordan fremstilles kong Balduin d. 4. i filmen "Kingdom of Heaven" (2005) – evt. link? Se denne video:
<https://www.youtube.com/watch?v=BKdkQQXoZW4>
- Hvilken anderledes holdning til kong Balduin d. 4. kommer til udtryk hos kors-togsnørderne i "Real Crusades History"? Se denne video:
<https://www.youtube.com/watch?v=QbMFsWymTq0>
- Hvad kan årsagerne være til de forskellige vurderinger af den spedalske konge?

Introduktion: Den Spedalske Konge – Balduin d. 4. af Jerusalem (1161-1185)

William af Tyrus opdager Balduin d. 4. s symptomer på spedalskhed, da drengen ikke kan mærke niv og slag fra andre drenge. Fransk illustration af William af Tyrus historiefortælling. 1250'erne.

Balduin d. 4. var hersker over Kongeriget Jerusalem fra 1174-1185 og han kaldes også nogle gange for "den spedalske konge", fordi han fra sine tidlige ungdomsår led af sygdommen spedalskhed. Alligevel og på trods af sit handicap og sin unge alder var Balduin d. 4. en dygtig politiker og krigerkonge, som aftvang respekt gennem en klog og energisk indsats for at bevare og fastholde Kongeriget Jerusalem i en tid, hvor både interne magtkampe mellem korsridderne og den ydre trussel fra Saladins magtudvidelse og omringningsforsøg udgjorde en voksende fare for selve kongerigets eksistens. Kongeriget Jerusalem gik da også tabt efter at

Balduins efterfølger; kong Guy de Lusignan, tabte slaget ved Hattin i 1187 til Saladin. Måske har der derfor også været en tendens blandt visse historikere til at tolke Balduins spedalskhed og sygdomssvækkelse som et symptom på

alskens interne svaghestegn, intern splid og uforsigtighed, og til at tilbageprojicere til Balduin d. 4.s regering forskellige krisetegn, der skulle have ført til et nærmest uundgåeligt sammenbrud og Saladins invasion i 1187.

Samtidig med Saladins magtudvidelse efter Nur ad-Dins død i 1174, hvor han var i gang med en strategisk omringning af korsfarerstaterne, blev kongeriget Jerusalem svækket af interne stridigheder og magtkampe mellem kongeriget Jerusalems ledende ridderfraktioner. Traditionelt har historikere tilbage fra Steven Runciman tolket det som en konflikt mellem på den ene side en ældre ridderklasse, der var opvokset i det hellige land og mere indstillet på fred med deres muslimske naboer og på den anden side en gruppe af unge, jordhungrende og ag-

gressive riddere, der nyligt var ankommet fra Europa til det hellige land. De fleste moderne historikere opfatter denne opdeling som naiv og unuanceret. Bl.a. fordi Nur ad-Din og Saladins planer [se tekst 192 + 191] om muslimsk jihad og magtudvidelse ikke gjorde nogen langsigtet fred og forlig med korsfarerstaterne mulig, men også fordi kong Balduin d. 4. trods sin spedalskhed og tiltagende sygdomssvækkelse i dag af historikere ofte tolkes som en langt stærkere politiker og krigerkonge, end Runciman og traditionalisterne opfattede ham som. Ikke desto mindre er det klart at kong Balduin d. 4.s spedalskhed forstærkede politiske spekulationer i arvefølgen efter ham og politiske intriger m.h.p. at overtage magten efter hans død. Balduin var kun 13 år gammel, da hans far kong Amalric døde og han selv blev konge. Derfor blev grev Raymond af Tripoli af rådet af stormænd i kongeriget Jerusalem udpeget til at styre landet, indtil Balduin selv var gammel nok. I 1177 overtog Balduin så selv ansvaret som konge i en alder af kun 16 år. I 1180 giftede Balduins søster Sibylla sig med en ung ridder fra Frankerriget, Guy de Lusignan og derfor opstod der rivaliseren mellem ham og Raymond af Tripoli om arvefølgen efter den spedalske konge.

Kong Balduin d.4. besejrer en muslimsk kriger i slaget ved Montgisard 1177. Fransk manuskript "Estoire d'Eracles"

Nyere historikere har altså vurderet kong Balduin d. 4. helt anderledes. Som en taktisk klog krigerkonge, der trods sin sygdom og unge alder med dygtighed fik afværget Saladins bestræbelser på at erobre Det Hellige Land og som ved sit lederskab til gavn for korsfarerstaten var god til at forlige Kongeriget Jerusalems internt rivaliserende fraktioner. Uenigheden blandt historikerne om kong Balduin d. 4.s regeringstid går også på om en offensiv fraktion af korsriddere i Balduins regeringstid skulle have været skyld i en uforsigtig provokation af Saladins invasion ved at bryde en våbenhvile med ham og overfalde en muslimsk karavane, eller om Saladin kun brugte våbenhviler

med korsfarerstaterne strategisk til at opbygge og samle sine muslimske styrker, for blot senere at angribe og erobre Det Hellige Land. Iflg. nyere historikere nærrede kong Balduin d. 4. ingen illusioner om at Saladin skulle have ønsket langsigtet fred frem for jihad og erobring af korsfarerstaterne, og kongen af Jerusalem tilstræbte derfor en viljestærk, realistisk og kontant politik imod de muslimske forsøg på at omringe korsfarerstaterne. De samme historikere peger også på at Reynald de Châtillons angreb på Saladins karavaner i 1186 skulle have været strategisk velbegrundet, fordi disse karavaner medbragte våben og soldater og var en del af den militære opbygning, som Saladin brugte til at invadere korsfarerstaterne i 1187. Se også artiklen om Reynald de Châtillon af Janus Møller Jensen ([link](#)).

Her et par forskellige vurderinger af Kongeriget Jerusalem på Balduin d. 4.s tid:

Steven Runciman:

"Nu opstod to forskellige fraktioner, den ene bestod af indfødte lensherrer og johannitterne, som fulgte grev Raymond af Tripolis ledelse ved at tilstræbe en forståelse med deres fremmede naboer, og som var imod at kaste sig ud i risikable eventyr. Den anden fraktion bestod af nyligt ankomne riddere fra Vesten og tempelridderne. Denne fraktion var aggressiv og militant kristen og den fandt sine førere i 1175, da Reynald de Châtillon endelig blev løsladt fra sit muslimske fængsel sammen med Joscelin af Edessa, en greve uden grevskab, som skæbnen havde gjort til en eventyrer".¹

Bernard Hamilton skriver om Runcimans historiefortolkning²:

"Denne farverige fortælling tager fart med fortsættelsen af den spedalske konges regeringstid og friske skuespillere stiller op på hver sin side. På den 'gode' side er sammen med Raymond af Tripoli, historikeren William af Tyrus; ærkebiskop og kongerigets kansler, og Ibelin brødrene, Balduin, som håbede på at gifte sig med den spedalske konges søster og arving, Sibylle, og hans broder Balian, som giftede sig med kong Amalrics enke, den byzantinske prinsesse Maria Comnena ... På den 'onde' side føres skuespillerne an af Agnes af Courtenay ...som var den spedalske konges mor og ...som gøres skyldig i to beslutninger, som skulle have haft en skæbnesvanger betydning for kongerigets fremtid; først overbeviste hun sin datter Sibylle, tronarvingen, til at ...gifte sig med en smuk, men uduelig ung mand fra Frankrig, Guy de Lusignan, for det andet brugte hun sin indflydelse til at få sin tidligere elsker; Heraklius ... udnævnt til patriark over Jerusalem i stedet for den lærte og fromme William af Tyrus. Til denne gruppe sluttede sig i 1185 den nye, temperamentsfulde tempelherre Gerard de Ridefort ... I 1186 greb denne fraktion magten og lukkede bedre egnede rivaler ude fra regeringen. Kongeriget var derfor usædvanlig dårligt rustet til at imødegå Saladins angreb i 1187, fordi alle de forkerte personer sad på magten. Desuden havde angrebet aldrig fundet sted, hvis Raymond af Triopli og hans venner havde været ved magten, fordi de vidste, hvordan man holdt fred med Saladin... Denne traditionelle fortolkning af korsfarerstaternes historie i tiden 1174-87 er kun overbevisende, hvis man godtager den opfattelse af Saladin, som har været den traditionelle i den engelsktalende verden siden Sir Walter Scott udgave romanen 'Talismanen' i 1825. Denne fremstiller sultanen som en mand af ære ... som ...var indstillet på at leve i fred med sine kristne naboer, selvom de havde gjort islams tredje helligste by; Jerusalem, til en udelukkende kristen by..."

---

¹ Steven Runciman: *A History of the Crusades*, bd. II, Cambridge 1955, side 405.

² Bernard Hamilton: *The Leper King and his Heirs – Baldwin IV and the Crusader Kingdom of Jerusalem*, Cambridge University Press, 2000, s.1-3.

Øverste billede: Kong Amalric d. 1.s død. Nederste billede: Kroningen af den 13. årige kong Balduin d. 4. i Jerusalem. Fransk manuskript William af Tyrus historie, malet i Akko i 1200-tallet.

Sammenfattende skriver Bernard Hamilton denne vurdering af kong Balduin d.4.s regeringstid³:

"Nederlaget ved Hattin og tabet af kongeriget har i historikeres opfattelse kastet en skygge over Balduin d. 4.s regeringstid, lige siden Ernoul skrev sin 'Krønike'⁴. Opmærksomheden har været rettet mod de aspekter af denne regering, som angiveligt udgjorde baggrunden for Frankernes fremtidige svaghed og som hjalp Saladins sejr. Det er vigtigt at huske, at dette ikke er en opfattelse, som ville have været delt af folk, som levede på den tid. Den spedalske konges undersætter indså, at de svævede i stor fare, men de regnede ikke med at blive besejret, og det blev de faktisk heller ikke, mens Balduin levede. Under hans regering forhindrede de i seks år Saladins planer for at overtage Nur ad-Din's imperium og om-

ringe korsfarerstaterne, mens Saladins direkte angreb på frankisk territorium for det meste var uden virkning. Han led et katastrofalt nederlag ved Mont Gisard i 1177 og et afgørende nederlag ved Le Forbelet i 1182; hans nybyggede flåde skabte ingen alvorlige problemer for frankerne og da han forsøgte at tage Beirut ved hjælp af en fælles land og sø operation, blev han drevet tilbage. To gange lykkedes det ham ikke at indtage borgen Kerak, selvom han bragte enorme styrker imod den. Hans sejr i skoven i Baniyas og ved Marj Uyun i 1179 var tilfældige og blev derfor ikke fulgt op. Hans eneste vigtige succeser, som han opnåede mod frankerne, mens Balduin d. 4. var konge, var hans indtagelse og ødelæggelse af Le Chastellet i 1179, og ødelæggelsen af prins Reynalds flåde i 1182, og ingen af disse sejre førte til tab af frankisk område.

Samfundet i korsfarerstaterne på Balduins regeringstid viste heller ingen tegn på nedgang. Tværtimod fremstod det stærkt og selvsikkert. Selv ville frankerne have betragtet den fromme dyrkelse af den kristne tro, som det mest pålidelige tegn på et blomstrende samfund. Trods den skarpe kritik i Ernouls 'Krønike', som blev skrevet efter tabet af kongeriget og som søgte at forklare dette med de kristnes tab af Guds støtte, så var kirken i korsfarerstaterne i en sund åndelig tilstand i årene op til 1187. Frankerne var ihærdige i deres omsorg for de hellige steder, som de

³ ³ Bernard Hamilton: *The Leper King and his Heirs – Baldwin IV and the Crusader Kingdom of Jerusalem*, Cambridge University Press, 2000, s.235-244.

⁴ Ernoul var en ridder under Balian af Ibelin, som deltog i slaget ved Hattin I 1187 og senere skrev en historiebog om Kongeriget Jerusalems fald. Ernoul var altså en førstehåndskilde, men skrev senere. Ernouls historie er præget af en tendens, der er kritisk overfor Guy af Lusignan og positiv overfor Raymond af Tripoli.

anså for deres vigtigste opgave ... Under hele Balduin d. 4.s regeringstid blev byggearbejder iværksat for at restaurere Bebudelseskirken i Nazareth, som var ødelagt af jordskælv i 1170. Restaureringen var stadig i gang i tiden omkring Saladins erobring i 1187, og et par skulpturudsmykkede kapitæler, som ikke var blevet sat op, blev begravet, og er derfor blevet bevaret i næsten uskadet tilstand, som et vigtigt vidnesbyrd om et højt kunstnerisk stade i korsfarer kongeriget... Frankisk fromhed kom også til udtryk i en række barmhjertighedsgerninger, hvoraf nogle af de mest bemærkelsesværdige aktiviteter udgik fra St. Johns Hospital i Jerusalem. De regler for hospitalets administration, som blev skrevet under Roger des Moulins ledelse, er et forbillede for kristen pleje af de syge og fattige ... En iagttagelse fra det 20. århundrede ville nok have tendens til at vurdere et samfunds sundhed mindre på dets religiøse energi end på des økonomiske sundhed. Også i denne henseende var korsfarerstaterne i en blomstrende tilstand. Under frankernes herskab var havnene langs den syriske kyst udviklet til vigtige handelscentre. De store italienske sømagters flåder kom der hvert år for at handle med frankerne og med det muslimske bagland i Aleppo og Damaskus... Efterhånden som presset fra Saladin voksede, reagerede frankerne på en række positive måder. Forsvarsskatten i 1183 er et pragmatisk eksempel herpå, men de synes også for første gang at være blevet mere bevidste om behovet for at skabe en følelse af solidaritet mellem dem selv og deres østkristne undersåtter. Den katolske patriark af Antiokia, Aimery af Limoges, førte an i disse bestræbelser, og omkring 1182 forhandlede han en aftale, hvorved den maronitiske kirke indgik i fuldt nadverfællesskab med den katolske kirke. Aimery dyrkede også gode forbindelser med patriarken over den syrisk-ortodokse kirke, den lærte syriske historiker Michael d. 3. Michael besøgte Jerusalem i 1178 og blev modtaget af Balduin d. 4., som stadfæstede den syrisk-ortodokse kirkes rettigheder i kongeriget... I 1184 sendte overhovedet over den armenske kirke, Gregor d. 4. en af sine biskopper til pave Lucius d. 3 med en erklæring om tro og tillid. Dette blev i hvert fald opfattet af paven som vidnesbyrd om et ønske om at indgå i det katolske kirkefællesskab, og han sendte den armenske præst tilbage med en palliet, hvorved han anerkendte Gregor som katolsk kirkeoverhoved sammen med en kopi af bogen 'Rituale Romanum', som Skt. Nerses af Lampron oversatte til armensk. ... Af træning og uddannelse var Balduin først og fremmest en ridder, hvis vigtigste opgave var at føre hæren i kamp og at kæmpe til forsvar for de hellige steder. De mest mærkbare karaktertræk, som han iflg. øjenvidner besad, var ridderlige: stort fysisk mod og en højt udviklet æresfølelse ... I højeste grad aftvinger dog Balduins viljestyrke vor beundring. Hans viljestyrke gjorde det muligt for ham at udføre sine kongelige regeringspligter, til trods for at han var alvorligt syg. Hans samtidige beundrede ham også for dette, men de beundrede ham i højere grad, fordi han trods sit handicap var en succesfuld hersker."

Omkring år 1213 skrev den italienske historiker og biskop; Sicardus af Cremona (1155–1215), en historiebog med dette eftermæle om den spedalske konge af Jerusalem:

"Selvom han fra barndommen led af spedalskhed, forsvarede han ihærdigt Kongeriget Jerusalems grænser og han vandt en bemærkelsesværdig sejr over Saladin i slaget ved Mont Gisard, og var sejrrig, så længe han levede"⁵

---

⁵ Citeret fra side 244 i Bernard Hamilton: *The Leper King and his Heirs – Baldwin IV and the Crusader Kingdom of Jerusalem*, Cambridge University Press, 2000.

Kong Balduin d. 4. møder Saladin i filmen "Kingdom of Heaven" (2005)

Moderne fremstilling af den kun 16. årige kong Balduin d. 4. før slaget ved Montgisard 1177.